

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 6. december 2019

J.nr. 2015-96-lmj

Indberetning nr. 8/2019

Emner:

- *Det færøske teleselskab Føroya Tele står over for en beslutning om 5G på Færøerne.*
- *Kringvarp Føroya får fogedforbud mod at omtale indholdet i et møde mellem færøske og kinesiske myndigheder.*
- *Oppositionen har genfremsat mange af de lovforslag som faldt bort, da Lagtinget gik på sommerferie.*
- *Forslag til ny retsplejelov for Færøerne har været til første behandling i Lagtinget.*
- *Ny fiskerilov har været til første behandling i Lagtinget.*
- *Mette Frederiksen besøgte Færøerne for første gang som statsminister.*
- *Udenrigsminister Jeppe Kofod har besøgt Færøerne for første gang som udenrigsminister.*
- *Landsstyreformand Kim Kielsen besøgte Færøerne.*
- *Færøerne og Grønland har indgået fiskeriaftale for 2020.*
- *Møde mellem lagmanden og den britiske premierminister om handelssamarbejde.*
- *For første gang siden 2007 ændres handelsaftalen mellem EU og Færøerne.*
- *Spanien ønsker at få samarbejdsaftale indgået mellem Færøerne og Catalonien erklæret ugyldig.*
- *Rigsfællesskabet er vokset med ca. 27.000 kvadratkilometer.*
- *Nationalbankens bemærker i bankens årlige analyse om den færøske økonomi, at et fortsat presset arbejdsmarked med meget lav ledighed øger risikoen for, at den færøske økonomi overopheder.*
- *Landskassen og kommunerne oplever stor stigning i indtægterne.*
- *Arbejdsløsheden sætter ny rekord og udgør pr. 1. september 2019 kun 0,9 pct.*
- *Bakkafrost kom ud af tredje kvartal 2019 med et driftsoverskud på 303 mio. kr. før skat.*
- *Tidligere ledelse i EIK Banki dømt til at betale 150 mio. kr. i erstatning til Finansiell Stabilitet.*
- *PISA-undersøgelse viser tilbagegang hos de færøske studerende i læsning, men fremgang inden for naturvidenskab og regning.*

Det færøske teleselskab Føroya Tele står over for en beslutning om 5G på Færøerne

Det offentligt ejede færøske teleselskab Føroya Tele har indhentet tilbud fra bl.a. det kinesiske teleselskab Huawei om levering af udstyr til et 5G telenetværk på Færøerne. Føroya Tele og Huawei har endvidere i ca. et år testet 5G udstyr på Færøerne, ligesom Føroya Teles 2G-, 3G-, og 4G-netværk allerede kører på Huawei's udstyr.

I Danmark er teleselskaberne pålagt at konsultere Center for Cybersikkerhed, når de skal foretage beslutninger med betydning for samfundskritisk infrastruktur. Dette gælder dog ikke på Færøerne, hvor teleselskaberne kan vælge den leverandør af udstyr, som de måtte ønske.

Den amerikanske ambassadør i Danmark, Carla Sands, har i en kronik i den færøske avis Sosialurin den 29. november 2019 fremhævet, at når lande udbyder deres kritiske infrastruktur til Huawei, går de med til at arbejde under kinesiske regler. Hun opfordrer Færøernes teleoperatører til at overveje amerikanske eller europæiske firmaer til deres 5G netværk og til at beholde kontrollen med den infrastruktur, ”der kommer til at drive vores økonomi og vores fremtid i stedet for at overdrage den til firmaer, der ikke følger vores fælles regler og normer”.

Det færøske medlem af Folketinget Sjørður Skaale har reageret på ambassadør Carla Sands udmeldinger. ”Det er ikke sket før, at en amerikansk ambassadør lægger sig ud med færøsk erhvervspolitik og kommer med så klare råd om, hvad færinger skal gøre”. Han kalder samtidig indblandingen utidig og lidt bombastisk. Sjørður Skaale pointerer dog, at Færøerne naturligvis skal tage sikkerhedspolitiske hensyn, men han savner belæg for, at Huawei er en trussel.

Lagmanden udtalte den 2. december 2019 til den færøske avis Sosialurin, at landsstyret ingen planer har om at blande sig i Føroya Teles valg af 5G leverandør. Lagmanden sagde endvidere, at landsstyret ikke kan diskvalificere nogen, når man ikke har konkrete beviser og henviser til, at Center for Cybersikkerhed hidtil ikke har opfordret til at fravælge Huawei. ”Hvis Center for Cybersikkerhed kom med en anbefaling, så ville situationen selvfølgelig være en anden”, udtaler lagmanden.

Kringvarp Føroya får fogedforbud mod at omtale indholdet i et møde mellem færøske og kinesiske myndigheder

Kringvarp Føroya planlagde mandag aften den 2. december 2019 at bringe et indslag om et møde mellem den kinesiske ambassadør i Danmark Feng Tie, lagmanden og landsstyremedlem for finansanliggender Jørgen Niclasen (Fólkaflokkurin), som havde fundet sted i Tórshavn den 11. november 2019, men der blev kort før udsendelsens start, nedlagt fogedforbud mod at fortælle om mødets indhold. Det var det færøske landsstyreområde for erhvervsanliggender, som havde bedt om fogedforbuddet.

Kringvarp Føroyas nyhedschef Georg L. Petersen har efterfølgende udtalt, at han ikke har været i en lignende situation før. Georg L. Petersen mener, at det har stor samfundsmæssigt relevans, at færingerne får at vide, hvad der er foregået på mødet, og han mener derfor, at indslaget bør bringes.

Færøernes landsstyre udsendte dagen efter en pressemeddelelse, hvor det oplystes, at årsagen til, at landsstyret havde bedt fogedretten om et fogedforbud, er, at Kringvarp Føroya havde planer om at

bruge en optagelse, som institutionen uret vis havde fået fat i. Det fremgår endvidere af pressemeddelelsen, at fogedretten i sin afgørelse har lagt vægt på, hvordan Kringvarp Føroya fik fat på disse oplysninger, ligesom retten fastslår, at hvis Kringvarp Føroya bruger disse oplysninger, vil det sandsynligvis være i strid med straffeloven. Retten lægger endvidere vægt på, at såfremt der havde været tale om skriftlige oplysninger, havde disse oplysninger være undtaget fra aktindsigt, idet der er tale om interne oplysninger. Fogedforbuddet skal prøves af Færøernes Ret inden syv dagen, dvs. senest den 9. december og vil ellers bortfalde.

Efterfølgende er det kommet frem, at det var landsstyremedlem for erhvervsanliggender Helgi Abrahamsen (Sambandsflokkurin) som den 15. november 2019, i forbindelse med et andet interview med Kringvarp Føroya, havde haft en mikrofon på sig, da han i enrum snakkede med sin departementschef, som briefede ham om, hvad der blev sagt på et møde den 11. november med den kinesiske ambassadør. Det viste sig efterfølgende, at mikrofonen var tændt og Kringvarp Føroya havde optaget den fortrolige samtale mellem landsstyremedlemmet og departementschefen.

Lagmanden har ikke kommenteret selve mødets indhold og henviser til, at han ikke vil udtale sig, så længe Retten ikke har taget stilling til spørgsmålet. Lagmanden siger dog til Kringvarp Føroya, at man bør kunne holde møder i fortrolighed, hvis Færøerne fremadrettet skal samarbejde med andre lande. ”Derfor er det vigtigt, at indholdet af mødet ikke offentliggøres. Hvis vi skal have større udenrigspolitiske handlemuligheder, skal vi kunne kommunikere i fortrolighed med andre lande, uden at landene risikerer, at det senere kommer i medierne. Derfor var det nødvendigt at stoppe indslaget”, udtaler lagmanden.

Oppositionen har genfremsat mange af de lovforslag som faldt bort, da Lagtinget gik på sommerferie

I alt blev 32 lovforslag indleveret til Lagtinget inden fristen udløb for at fremlægge lovforslag i Lagtinget, som skal træde i kraft den 1. januar 2020. Af de 32 lovforslag står oppositionspartier bag de 20 lovforslag, og der skulle efter det oplyste være tale om lovforslag, som den tidligere koalition fremsatte i den foregående lagtingssamling.

Blandt lovforslagene er blandt andet et forslag om, at boligselskabet Bústaðir får mulighed for at låne 250 mio. kr. til at bygge 200 billige almene lejeboliger. Det er Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin som sammen har fremsat lovforslaget igen.

Forslag til ny retsplejelov for Færøerne har været til første behandling i Lagtinget

Færøerne står over for at skulle have en ny retsplejelov. Således har Lagtinget førstebehandlet det nye lovforslag, som består af over 1.100 paragraffer og er det mest omfattende lovforslag, der har været behandlet i Lagtinget.

Udkast til ny retsplejelov, som er omtalt i Indberetning nr. 4/2019, er en ajourført retsplejelov svarende til den danske retsplejelov, men tilpasset færøske forhold.

Såfremt lovforslaget vedtages, vil det blandt andet betyde, at politireformen gennemføres på Færøerne, ligesom domsmandsinstituttet på Færøerne i sager med påstand om fængsel fra seks måneder, men under fire år, vil blive indført. Endvidere vil der indføres ændringer i nævningeinstituttet, som betyder en ændring i nævningernes antal, fællesvortering, ligesom skyldspørgsmålet kan prøves i to instanser.

Øvrige ændringer fremgår af lovforslaget og bemærkningerne hertil, som er udarbejdet på dansk og kan læses her: <https://logting.fo/files/casestate/27355/013.19%20Skjal%201%20-%20Forslag%20til%20Lov%20for%20Faroerne%20om%20rettens%20pleje%20-%20Ny%20retsplejelov.pdf>

Udkast til ny retsplejelov gennemføres efter et ønske fra det færøske landsstyre, og siden 2017 har en arbejdsgruppe nedsat af Justitsministeriet arbejdet på lovudkastet. Lovforslaget blev efter første behandling i Lagtinget sendt til behandling i retsudvalget.

Ny fiskerilov har været til førstebehandling i Lagtinget

Udkast til ny fiskerilov, som er beskrevet nærmere i Indberetning nr. 7/2019, var i starten af november måned til førstebehandling i Lagtinget. Ikke uventet blev det til en forholdsvis lang debat, hvor henholdsvis oppositionen og koalitionen ikke overraskende var meget uenige om lovforslaget.

Oppositionen brugte blandt andet tid på at påpege, at det nye forslag åbner op for, at der bliver for få personer/rederier, der får lov til at udnytte havets ressourcer. Endvidere finder oppositionen det bekymrende, at udenlandsk kapital/ejerskab igen får mulighed til at investere i færøske fiskerivirksomheder.

Medlemmer af koalitionen mener derimod, at lovforslaget vil medføre, at fiskeindustrien bliver mere effektiv. De påpegede, at den forhenværende koalition selv var med til at give 78 pct. af licenserne til nuværende aktører, hvorfor man nu skal til at koncentrere sig om de resterende 22 pct. Koalitionen tilbageviste påstanden om, at rettighederne bliver givet til nogle få.

Jóhan Dahl (Sambandsflokkurin) gav noget uventet klart udtryk for, at det er nødvendigt med en tilpasning af den skattemæssige lovgivning, der skal sikre, at landskassen får sin andel ved blandt andet salg af rettigheder. Han påpegede, at dette aspekt ikke er med i det foreliggende lovforslag, hvorfor han anmodede landsstyremedlem for finansanliggender, Jørgen Niqlasen (Fólkaflókkurin) om hurtigst muligt, at lave et skattemæssigt lovforslag, der sikrer landskassen indtægter. Jóhan Dahl gav udtryk for, at dette er en betingelse, såfremt han skal stemme for den nye fiskerilov.

Landsstyremedlemmet for fiskeri, Jacob Vestergaard (Fólkaflókkurin) oplyste, at man i koalitionsgrundlaget er enige om de aspekter, som Jóhan Dahl fremførte. Derfor kan man forvente, at der vil komme den nødvendige lovregulering inden for det skattemæssige område.

Lovforslaget om en ny fiskerilov blev efter førstebehandlingen sendt i Lagtingets erhvervsudvalg til videre behandling.

Mette Frederiksen besøgte Færøerne for første gang som statsminister

Lagmand Bárður á Stig Nielsen (Sambandsflokkurin) var vært, da statsminister Mette Frederiksen torsdag den 7. november 2019 besøgte Færøerne.

Besøget startede i Vestmanna, hvor lagmanden og statsministeren blandt andet drøftede samarbejdet i rigsfællesskabet. Efter mødet blev der aflagt besøg på gymnasiet Miðnám og virksomheden Vindrøkt, hvor statsministeren så på vind- og vandkraft, ligesom energiselskabet SEV blev besøgt. Om eftermiddagen gik turen til Tórshavn, hvor Lagtinget og skibsværftet MEST blev besøgt. Dagen sluttede med et pressemøde.

Efter mødet med lagmanden tilkendegav statsministeren, at landsstyret skal have større indsigt i udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitiske forhold, ligesom hun og lagmanden er enige om, at mulighederne for, at færingerne kan få et dansk cpr.-nummer, skal undersøges. ”Jeg forstår klart, at man fra færøsk side vil have indblik i de oplysninger om vores udenrigspolitiske forhold, hvor Færøerne har interesser og er involveret. At man på Færøerne vil have mere albuerum, når det gælder udenrigspolitik, er jeg villig til at se på”, udtalte statsministeren.

Lagmanden udtalte i forbindelse med pressemødet, at det er hans klare opfattelse, at regeringen har til hensigt at imødekomme flere af de færøske ønsker. Både når det drejer sig om større indsigt i det sikkerheds- og forsvarsmæssige område, og også når det gælder mere praktiske områder, som fx at give færingerne mulighed for at få et dansk cpr.-nummer.

Statsministeren bekræftede endvidere, at man arbejder på, at Danmark og Færøerne skal kunne udveksle fortrolige oplysninger og klassificeret materiale. Forudsætningen er, at der er en sikker infrastruktur på Færøerne, og det er vi i gang med at etablere, udtalte statsministeren til Kringvarp Føroya.

Udenrigsminister Jeppe Kofod har besøgt Færøerne for første gang som udenrigsminister

I slutningen af november måned var Jeppe Kofod på sit første besøg på Færøerne som udenrigsminister, hvor landsstyremedlem for udenrigsanliggender Jenis av Rana (Miðflokkurin) var vært.

På det efterfølgende pressemøde blev det oplyst, at Jeppe Kofod og Jenis av Rana blandt andet havde drøftet muligheden for et større udenrigspolitisk råderum til Færøerne, herunder øget inddragelse af det færøske landsstyre på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område.

Udenrigsministeren havde endvidere møde med Lagtingets Udlandsudvalg. Til trods for, at besøget var kort, blev der også tid til at

besøge Vinnuhúsið (Industriens Hus), uddannelsesinstitutionen Glasir, Listasavn Føroya (Færøernes kunstmuseum) samt bygden Gásadalur.

Landsstyreformand Kim Kielsen besøger Færøerne

Den grønlandske landsstyreformand Kim Kielsen indleder i dag sit besøg på Færøerne, hvor den færøske lagmand Bárður á Stein Nielsen er vært. Landsstyreformanden skal blandt andet besøge Vága lufthavn, det færøske flyselskab Atlantic Airways, genbrugsstationen i Tórshavn samt virksomheden Vónini. Landsstyremanden afslutter sit besøg på Færøerne lørdag eftermiddag.

Færøerne og Grønland har indgået fiskeriaftale for 2020

Færøerne og Grønland indgik den 30. november 2019 en gensidig fiskeriaftale for 2020. Efter aftalen fastholder Grønland sine kvoter i færøsk farvand, heraf 13.500 tons blåhvilling og 3.200 tons sild. Den færøske kvote af hellefisk i Østgrønland nedsættes med 100 tons, mens torskekvote i Østgrønland forøges med 175 tons. Færøske skibe har herefter lov til at fiske i alt 1.500 tons torsk og 475 tons brosme i grønlandsk farvand. Færøerne beholder endvidere en forsøgskvote efter krabber ved Østgrønland på 500 tons og den færøske kvote af hellefisk ved Vestgrønland forbliver på de nuværende 100 tons.

Gennem de seneste år er fiskeriaftalerne mellem de to lande udbygget meget, og landene er indbydes enige om fremadrettet at fortsætte det gode samarbejde.

Møde mellem lagmanden og den britiske premierminister om handelssamarbejde

Lagmand Bárður á Steig Nielsen og den britiske premierminister Boris Johnson mødtes i London i starten af november og er enige om at styrke samhandlen og samarbejdet mellem Færøerne og Storbritannien. Det er første gang, at en færøsk lagmand er til møde med en britisk premierminister i Downing Street.

”Der er ingen tvivl om, at Brexit åbner op for nye muligheder for samarbejde mellem Færøerne og Storbritannien. Det er derfor vigtigt, at vi afprøver alle muligheder og forsøger at påvirke det rigtige sted, så vi får så gode forbindelse med Storbritannien som muligt”, udtaler lagmanden. Lagmanden understreger, at Færøerne gerne vil have et større samarbejde med Storbritannien, end der er tale om i dag. Lagmanden og premierministeren drøftede endvidere samarbejde inden for fiske- og olieindustrien og serviceerhverv.

”Mødet er et tegn på, at briterne prioriterer samarbejdet med Færøerne. Det er min klare opfattelse, at Færøerne får en stærk samhandel med Storbritannien, nu hvor de er på vej ud af EU”, udtalte lagmanden.

Som det fremgik af Indberetning nr. 1/2019, indgik Færøerne og Storbritannien allerede i januar 2019 en frihandelsaftale. Aftalen er en kopi af EU-aftalen, og aftalen skal sikre samarbejdet, hvis briterne træder ud af EU.

For første gang siden 2007 ændres handelsaftalen mellem EU og Færøerne

Færøerne, som gennem flere år har ønsket ændringer i handelsaftalen indgået i 1998 med EU, var midt i oktober måned vært for et møde mellem embedsfolk fra Færøerne og EU, som mødtes for blandt andet at drøfte muligheden for at ændre handelsaftalen. For første gang siden 2007 er der nu lagt op til, at aftalen bliver ændret. Det sker på tre områder.

Færøerne skal fremadrettet kunne eksportere brisling toldfrit til EU. Hidtil har tolden på brisling været op mod 13 pct. Samtidig får Færøerne mulighed for at eksportere op til 20.000 ton fiskefoder til EU uden told. På nuværende tidspunkt kan Færøerne kun eksportere fiskefoder uden gluten toldfrit til EU. Men da gluten er et almindeligt tilsætningsmiddel i fiskefoder, har det begrænset eksportmulighederne inden for fiskefoder. Endelig blev parterne enige om, at EU kan eksportere op til 40 tons fårekød til Færøerne uden told. De 40 tons stiger til 80 tons i løbet af tre år. Sidste år importerede Færøerne 36 tons fårekød.

Det er nu op til myndighederne på Færøerne og i EU at træffe den endelige afgørelse om ændringerne. Det forventes, at ændringerne træder i kraft i løbet af foråret 2020.

Spanien ønsker at få samarbejdsaftale indgået mellem Færøerne og Catalonien erklæret ugyldig

Som beskrevet i Indberetning nr. 3/2019 indgik Færøerne og Catalonien den 4. februar 2019 en samarbejdsaftale om digitalisering. Samarbejdsaftalen, som er at betragte som en hensigtserklæring om samarbejde på det digitale område, indebærer, at de to lande vil dele knowhow og samarbejde om at udvikle nye teknologibaserede løsninger, samt samarbejde på andre digitale områder som databeskyttelse og respekt for digitale rettigheder.

Efterfølgende har den spanske regering indbragt spørgsmålet om aftalens gyldighed for den øverste regionale domstol i Catalonien for at få aftalen erklæret ugyldig.

Det var det tidligere landsstyremedlem for finansanliggender Kristina Háfoss (Tjóðveldi), som underskrev aftalen. Det nuværende landsstyremedlem for finansanliggender Jørgen Niclasen (Fólkaflokkurin) har over for Kringvarp Føroya oplyst, at domstolens afgørelse ikke vil få Færøerne til at indstille samarbejdet med Catalonien. ”Aftalen går kun ud på, at vi skal fortælle hinanden, om vi har fundet nogle gode løsninger”, oplyser Jørgen Niclasen. Han mener, at Færøerne og Catalonien sagtens kan samarbejde uden aftalen, og det har derfor ingen betydning, hvad retten mener.

Færøerne har indgået lignende aftaler med de nordiske og baltiske lande.

Rigsfællesskabet er vokset med ca. 27.000 kvadratkilometer

I slutningen af oktober måned underskrev udenrigsminister Jeppe Kofod og det færøske landsstyremedlem for udenrigsanliggender Jenis av Rana, i forbindelse med Nordisk Råds session,

en ny aftale om grænsedragning, som betyder, at kontinentalsoklen nord for Færøerne udvides, og at rigsfællesskabet dermed bliver 27.000 kvadratkilometer større.

Aftalen er forhandlet i overensstemmelse med FN' Havretskonvention, udtaler udenrigsministeren i en pressemeddelelse. Også repræsentanter fra Island og Norge underskrev den nye grænsedragning.

Aftalen er resultatet af adskillige års diplomatisk og juridisk arbejde. Aftalen fastsætter blandt andet Kongeriget Danmarks maritime grænse og regulerer endvidere, hvorledes parterne skal forholde sig i tilfælde af grænseskridende mineralforekomster.

Nationalbankens årlige analyse om Færøerne økonomi

Nationalbankens årlige analyse om Færøernes økonomi udkom den 13. november 2019, og er vedhæftet denne Indberetning. Det fremgår blandt andet af analysen, at den færøske økonomi siden 2014 har været inde i et opsving. Arbejdsløsheden er historisk lav, og de gode beskæftigelsesmuligheder har ledt til en stor indvandring af arbejdskraft. Ledigheden er nu trykket i bund, hvilket risikerer at føre til en overophedning af økonomien.

Bag fremgangen ses store stigninger i prisen på opdrættet laks og større fangst af sild og makrel. De to faktorer har øget indkomsterne og har ført til højere privat og offentlig efterspørgsel.

Búskaparráðið (Færøernes Økonomiske Råd) forventer, at væksten i færøsk økonomi fortsætter i resten af 2019 som følge af øget eksport og indenlandsk efterspørgsel fra især husholdningerne.

De kommende år er der udsigt til lidt svagere eksportvækst. Nationalbanken fastslår, at landsstyret kan øge stabiliteten i økonomien ved at sikre en strammere finanspolitik fremadrettet. Dette kan blandt andet ske igennem tilbageholdenhed på driftsudgifterne og i nye bygge – og anlægsprojekter for både landet og kommunerne.

Landskassen og kommunerne oplever stor stigning i indtægterne

Hidtil i år har kommunerne fået omkring 1,7 milliarder ind i kommuneskat, og det er 129,3 mio. kr., svarende til 8,46 pct., mere end i samme periode sidste år. En opgørelse lavet af TAKS viser, at kun en kommune i hele landet har fået mindre ind i skat fra januar til oktober i år, end i samme tidsrum sidste år. Det er en af landets mindste kommuner, Fámjin, som har oplevet et fald på 2,76 pct. Landskassen oplever samme tendens som kommunerne og har i tidsrummet fra januar til oktober i år fået 1,4 mia. kr. ind i skat, svarende til 127,7 mio. kr. eller 10,19 pct. mere i skat end samme tidsrum sidste år. Tilsammen har kommunekasserne og landskassen fået 275 mio. kr. mere ind i skat i perioden fra januar til oktober i år, end de fik i samme periode sidste år.

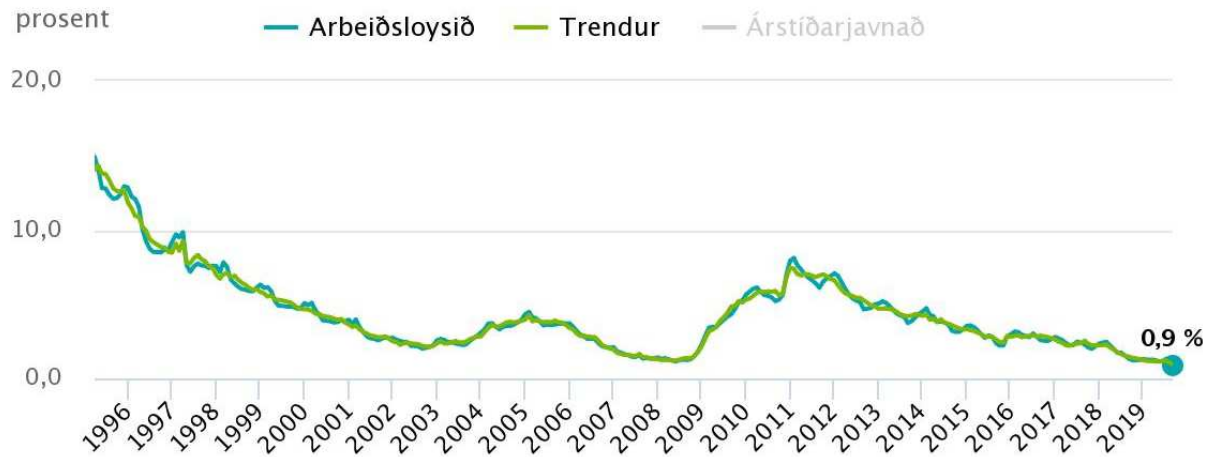
Arbejdsløsheden sætter ny rekord og udgør pr. 1. september 2019 kun 0,9 pct.

Arbejdsløsheden fortsætter sit fald og er nu på det laveste niveau siden krisen i starten af 1990'erne. Således er der kun 0,9 pct. fuldtidsarbejdsløse pr. 1. september 2019 sammenholdt med 1,3 pct.

samme tid året før. Arbejdsløsheden blandt mænd udgør 0,7 pct. og blandt kvinder 1,0 pct. Af de 0,9 pct. arbejdsløse har ca. halvdelen været arbejdsløse kortere end tre måneder.

Arbeiðsloysi

% av arbeiðsfjöldini

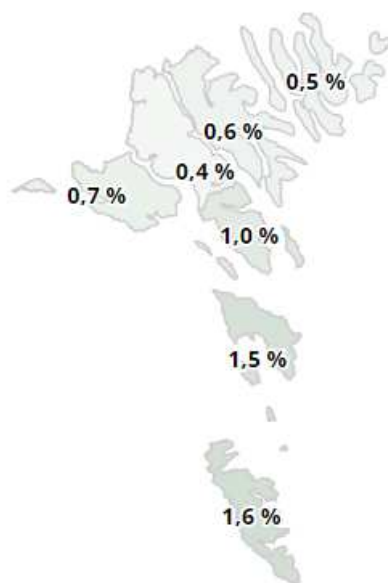

Kilde: Hagstova Føroya

Det er fortsat Suðuroy, som har den højeste arbejdsløshed på 1,6 pct. og nordøerne, som har den laveste arbejdsløshed på 0,5 pct.

Arbeiðsloysi, bústaðarøki

% av arbeiðsfjöld

Kilde: Hagstova Føroya

Bakkafrost kom ud af tredje kvartal 2019 med et driftsoverskud på 303 mio. kr. før skat

Trods lavere priser på laks i tredje kvartal 2019 i forhold til samme kvartal 2018, lykkedes det Bakkafrost at få et samlet driftsoverskud i tredje kvartal 2019 på 303 mio. kr. i forhold til 168 mio. kr. i 2018. Efter skat havde Bakkafrost 180,9 mio. kr. i overskud i tredje kvartal 2019.

Administrerende direktør i Bakkafrost Regin Jacobsen udtaler: ”Selv om priserne på laksen var 10 pct. lavere i tredje kvartal i år i forhold til samme kvartal i fjor, var driftsresultatet hos Bakkafrost godt for tredje kvartal. Gennemsnitsvægten på de indfangne laks har været stor, og dette har medført, at vi har stået godt i et ellers svært marked. Antallet af lakselus og dødelighed har været på det laveste i mange år. Dette skyldes dygtige og helhjertede medarbejdere, og at man er blevet ved med at forbedre de biologiske forhold og derved trivslen hos laksen”.

Regin Jacobsen oplyste den 1. december 2019 til Kringvarp Føroya, at han forventer, at lakseprisen i kommende tid vil komme til at stige igen. Han forventer således, at året i år ikke vil blive dårligere end 2018, men tværtimod nok bedre. Ligeledes forventer Regin Jacobsen et godt år for lakseprisen i 2020.

Tidligere ledelse i EIK Banki dømt til at betale 150 mio. kr. i erstatning til Finansiell Stabilitet

Den 30. september 2010, et minut før udløbet af den ubegrænsede statsgaranti, måtte Finansiell Stabilitet overtage den færøske EIK Banki, der var insolvent. Ifølge den interne månedsbalance var banken ultimo september 2010 insolvent med 982 mio. kr. Også den danske datterbank EIK Bank Danmark måtte den 30. september 2010 lade sig overtage af Finansiell Stabilitet, som endte med at indskyde 2.000 mio. kr.

Finansiell Stabilitets engagement i EIK Banki førte til en stævning mod tidligere bestyrelsesmedlem Jørn Astrup Hansen med krav om to års fængsel for bagvaskelse (sagen blev siden hævet), samt en stævning i 2012 mod den øverste ledelse, herunder bestyrelsesformanden og den færøske revisor vedr. erstatning af 150 mio. kr. Stævningen mod den færøske revisor er siden blevet trukket tilbage.

Det er sagen mod bankens ledelse, som Retten på Færøerne den 18. november 2019 efter 1½ års retsmøder nu har afsagt dom i.

Sagen har drejet sig om, hvorvidt de sagsøgte har handlet ansvarspådragende over for EIK Banki i forbindelse med bevillinger på udlånsengagementer.

De dømte er daværende formand i EIK's bestyrelsen Frithleif Olsen, næstformand Odd Bjellvåg og administrerende direktør Marnar Jacobsen. Bankens anden direktør, Bjarne Olsen, blev frikendt af Retten med henvisning til, at han ikke overordnet havde ansvar for kreditbehandlingen og heller ikke konkret havde deltaget i de ansvarspådragende dispositioner. Retten har lagt til grund, at han ikke ifaldt ansvar alene i kraft af at være medlem af direktionen eller ved at deltage i bestyrelsesmøderne.

Det samlede tab på de omfattende bevillinger er opgjort til 469.451.277 kr. Af procesøkonomiske grunde har Finansiell Stabilitet begrænset sin påstand over for de sagsøgte til betaling af 150 mio. kr.

Retten har dømt de tre til solidarisk til Finansiell Stabilitet at betale 150 mio. kr. i erstatning for to af de fire forhold. En forsikring dækker en del af erstatningen. Finansiell Stabilitet skal betale næsten 9 mio. kr. i sagsomkostninger til Bjarni Olsen, som blev frikendt.

Efterfølgende har de tre dømte anket dommen til landsretten. Det vides endnu ikke, hvornår sagen skal for landsretten.

Dommen, som er på 1000 sider, kan læses her:

<http://www.fo.domstol.dk/Faeroerne/nyheder/Samandraturavdomum/Documents/DOM%201140-12.pdf>

PISA undersøgelsen viser tilbagegang hos de færøske studerende i læsning, men fremgang inden for naturvidenskab og regning

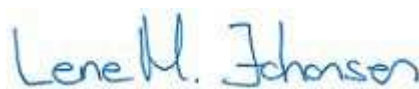
I den netop offentliggjorte PISA-undersøgelse har Færøerne haft tilbagegang i læsning. Undersøgelse viser, at gennemsnittet hos de færøske elever i læsning er 455, hvilket betyder, at Færøerne ligger langt under OECD gennemsnittet, som er 487 point. Der er dog stor forskel mellem de færøske drenge og piger inden for læsning. Undersøgelsen fastslår endvidere, at de svageste elevers niveau er løftet i forhold til sidste PISA-undersøgelse, og ingen af de færøske elever er endt nederst på skalaen.

Inden for naturvidenskab steg gennemsnittet med 19 point fra 446 i 2015 til 465 i 2018. OECD landene havde i gennemsnit 2 points tilbagegang. Inden for naturvidenskab er Færøerne dog stadigvæk under OECD gennemsnittet, som er på 489 point.

I regning kom Færøerne for første gang over OECD gennemsnittet på 489 point, idet man her opnåede 490 point. De færøske elever er dog dårligt repræsenteret inden for de alle bedste elever, idet blot 0,2 pct. af de færøske elever fik den højeste placering, mens OECD gennemsnittet var 2,4 pct. Det sammen gør sig gældende på det næst højeste niveau, hvor Færøerne opnåede 2 pct., mod 10,9 pct. blandt de øvrige OECD lande. I alt deltog 564 færøske elever i PISA-undersøgelsen.

Til slut vil jeg benytte lejligheden til at ønske jer alle en rigtig glædelig jul og et godt nytår, samtidig med at jeg takker for godt samarbejde i året der er gået.

Med venlig hilsen

Lene Moyell Johansen